

la, Juhani Rinne, Ilkka Sammalkorpi, Helmi-Irene Saurola, Tapio Solonen, Ilkka Stén, Juha Tiainen (hallituksessa), Väinö Valkeila ja Risto A. Väisänen.

Kansainvälinen toiminta

Yhdistyksen edustajana Pohjoismaisessa Ornitologisessa Unionissa (SOU) on ollut Göran Bergman varamiehenään Henrik Wallgren. Olavi Hildén on toiminut Yhdistyksen edustajana pohjoismaisessa lintuasematyöryhmässä. Göran Bergman on ollut Yhdistyksen edustaja ICBP:ssä (Kansainvälinen lintujensuojeluneuvosto), jonka työn uudelleenjärjestelyä Suomessa on aloitettu. Työryhmä Göran Bergman -Karno Mikkola - Tapio Solonen laati ICBP:lle luettelon Suomen kannalta uhanalaisista lintulajeista. VI suomalais-eestiläiseen ornitologikongressiin Pärnussa 18.—22.5. osallistui Suomesta 25-henkinen seurue.

Julkaisutoiminta

Yhdistys on julkaissut *Ornis Fennica*-lehdestä 56. vuosikerran, joka käsitti 180 sivua neljänä

numerona, joista yksi kaksoisnumero. Toimittajina ovat olleet Olavi Hildén (vast.) ja Martti Soikkeli. Tilausasioita on hoitanut Heikki Lokki.

Toimitusneuvoston ovat kuuluneet Lars von Haartman, Kauri Mikkola, Lasse Sammalisto, Martti Soikkeli, Seppo Sulkava ja Risto A. Väisänen. Suomen Akatemia tuki lehden taloutta 23 000 markan apurahalla.

Toimintavuoden aikana perustettiin suomalaista lintutiedettä tukeva, kustannustoimintaa harjoittava yhtiö SLY:n Lintutieto Oy, jonka osakekannasta pääosa (98 %) kuuluu Yhdistykselle. Yhtiön ensimmäisenä tuotteena valmistui vuoden lopulla Kahlaajaopas ja Suomen päiväpetolinnut-kirjan toimitustyö edistyi.

Muu toiminta

Helsinki-Vantaan lentoaseman lintujentorjunnan neuvottelukunnassa Yhdistystä edusti Torsten Stjernberg. Suomen ja Neuvostoliiton korkeakouluyhteistyö luonnontieteiden alalla -seminaarissa oli Yhdistyksen edustajana Juhani Rinne.

Antti Reinikainen 70 vuotta 13. 12. 1980

Kun koulupoikana 1940-luvun lopulla innostukseni lintuihin heräsi, ei tämän alan harrastajia ollut Helsingissä kuin kourallinen. Vanhemman polven edustajista vain kaksi sattui retkillä useasti vastaan. Toinen oli Olavi Leivo, jonka tavallisimmin tapasi kerholaistensa kanssa Laajalahtea tai Vanhankaupunginlahtea kiertämässä. Toinen oli Antti Reinikainen, milloin yksin, milloin sankka jälkeläiskatras perässään. Hän sattui vastaan varmimmin silloin kun retken kohteena oli satama lokkeineen ja harvinaisine talvehtijoinen tai jokin kaupungin puistoista. Reinikaisen tukeva, myhäilevä olemus lippalakkeineen ja kupeella pompottavine kiikarikoteloineen tuli pian tutuksi meille lintupojille, ja aina häneltä riitti ystävällinen sana kun kuulumisia vaihdettiin.

Paljon on maailma muuttunut kolmessakymmenessä vuodessa, ei vähiten lintutieteen alalla. Mutta yksi asia tuntuu säilyneen ennallaan: yhä vielä, kun ikääntyvänä keski-ikäisenä saavun työpaikalleni Eläintieteen laitokseen, sattuu aina silloin tällöin vastaan Antti Reinikainen matkalla satamaan tai Hietaniemen hautausmaalle

lintuja tarkkailemaan — aivan samannäköisenä, lippalakki päässä, kiikarikotelo kupeella ja ystävällisesti myhäillen kuin silloin kauan sitten. Itse asiassa hänen retkeilytahtinsa on nyt eläkevuosina vain kiihtynyt, ja lähes päivittäin hän kiertelee rakkaita retkimaastojaan Helsingin rannoilla ja puistoissa. Kesäisinä retkikohteina taas ovat olleet Pohjois-Savon lintujärvet jo puolen vuosisadan ajan.

Faunistisesti ja fenologisesti kiintoisia havaintoja on tietenkin kertynyt Reinikaisen muistiinpanoihin kosolti. Kellään toisella ei varmaan-kaan ole yhtä mittavaa aineistoa hyönteissyöjiä myrtoajoista, erikoisuutena lukuisat huippumuöhäiset syyshavainnot. Kesäisiltä Pohjois-Savon retkiltä ovat tuomisina olleet mm. Riistaveden kultasirkkulöytö 1946 sekä rantakurvit, mustatiirat, kiljukotkat, leveäpyrstököihku ja monet eteläiset lintujärviharvinaisuudet. Tuorein löytö on Kiuruveden paksujalka viime kesältä. Myös poikasrengastus on kauan kuulunut Reinikaisen vakituiseen retkiohjelmaan, ja kuuluu edelleenkin; onpa hänellä jo vuosia jatkunut ikioma ”puistojen avopesijäprojektinsakin”.

Mutta pelkkää havarastusta, linnuista nautiskelua elämänsäältonä, Antti Reinikaisen ornitologinen toiminta ei suinkaan ole ollut. En syyllystyne lioitteluun, jos sanon hänen käpylintutyötään (Ornis Fennica 1937) eniten siteeratuksi suomalaiseksi tutkimukseksi lintutieteen alalla. Ainakin tämä pitää paikkansa alan kirjoihin nähden: jokaisesta lintuekologian kirjasta löytyy tuo tuttu käyrästö pikkukäpylinnun runsaudesta suhteessa kuusen siemensatoon, esimerkkinä ravintotekijän osuudesta tietyn lintulajin kannansäätelyyn. Uudenaikaisia apuvälineitä ja viisaan näköisiä matemaattisia malleja ihailevien nuorten ekologien sopisi muistaa, että Reinikainen teki tämän klassisen tutkimuksensa mahdollisimman yksinkertaisella tavalla:

jokaisena maaliskuun sunnuntaina 11 vuoden ajan (1927—37) hän hihti saman metsäreitit Kuopion seudulla laskien havaitut käpylinnut ja verraten tuloksia kuusen siemensatoon.

Antti Reinikaisen toinen tärkeä julkaisu on selvitys punavarpuksen pesimisekologiasta (Ornis Fennica 1939), joka on ahkerasti siteerattu lähde etenkin T. Stjernbergin samaa lajia käsittelevässä väitöskirjassa 40 vuotta myöhemmin. Muista julkaisuista mainittakoon Vanaman sarjoissa ilmestyneet tutkimukset pikkulokista Pohjois-Savossa (1935) ja Lapin linnuston muutoksista (1949) sekä monet tiedonannot. Kovin laaja Reinikaisen tieteellinen tuotanto ei siis ole — hän on monen muun innokkaan maastomiehen tavoin kokenut sen vaiheen vaikeuden, mikä aineistojen keruusta on tulosten julkaisemiseen. Lopullista käsittelyään odottaa mm. Reinikaisen ehkä arvokkain aineisto, 50 vuoden ajan lähes keskeytyksittä jatkunut selvitys Pohjois-Savon lintujärvien vesi- ja rantalinnuston muutoksista. Toinen kauan käynnissä ollut tutkimus on maastohavaintoihin perustuva selvitys peipopolintujen ravinnon valinnasta.

Pääsyynä monien aineistojen jäämiseen pöytälaatikoihin, ainakin toistaiseksi, on ollut ajan puute. Antti Reinikaisen pitkä elämäntyö opettajana, aluksi lehtorina Helsingin Normaaliyliopistossa ja loppuaikoina rehtorina Töölön Yhteislyseossa, vei lukukausina miehen ajan tarkkaan, ja lomien aikana maastotutkimukset ajoivat aina kirjoituspöytäornitologian edelle. Myös suositun lintukurssien vetäjänä ja yleisöretkien oppaana Reinikaista käytettiin paljon. Ornis Fennican toimitus ja lukijakunta yhdistävät merkkipäivän onnitteluihinsa toivomuksen, että lehden palstoilla pitkän tauon jälkeen taas nähtäisiin Antti Reinikaisen vankkoihin aineistoihin perustuvia tutkimuksia.

Olavi Hildén

LINTURETKI ESPANJAAN

Monien pyyntöjen johdosta olen tiedustellut mahdollisuuksia järjestää ensi keväänä linturetki Espanjaan, Coto Doñanan luonnonpuistoon. Alueen etäisyys seuramatkojen kohteista nostaa kuitenkin kustannuksia huomattavasti. Edullisin saamani tarjous onkin n. 2400 mk viikon matkalta huhtikuussa ennen pääsiäistä (2 yötä Malagassa, 1 yö Sevillassa, 4 yötä Coto Doñanan alueella). Hintaan sisältyy kaikki muu paitsi ateriat.

Asiasta kiinnostuneita pyydän ensi tilassa ottamaan yhteyttä minuun (os. Långvik, 02420 Jorvas, puh. 297 01 89), jotta heti alkuvuodesta saataisiin selville, tuleeko osanottajia riittävästi matkan järjestämistä varten.

Olavi Hildén